

International Journal of Languages' Education and Teaching
Volume 5, Issue 3, September 2017, p. 701-713

Received	Reviewed	Published	Doi Number
23.05.2017	03.07.2017	27.09.2017	10.18298/ijlet.1777

Deformation in German Language: Kanak Sprak, Koppstoff

Özber CAN ¹

ABSTRACT

This article examines a social romantic author and the reading of his discourse association in two of his works. Since the foreigners policy updated by the political will gradually makes things harder, foreign workers live like machines. Even foreigners who are given dual citizenship privileges are facing the loss of social rights and their jobs; are being exposed to violent acts and arsons. Even though approaches specific in this frame to sociologic incidents are left more to field experts, there are also others who watch the developments closely. At this point where the author takes responsibility, art searches for ways to transfer experiences into literature, make readers, interpreters, and critics pursue via the told; witnesses the deformation of the language as the direction of the told changes. It cares about transferring outcast and humiliation into harsh and serious expressions directly or indirectly instead of carrying them over into pessimistic words. It points out the rebellion against oppression caused by lack of communication, the reasons for psychological disorder; it reacts to power. In other words, it loads the consumption of a lifetime in the labyrinths of modern life, the development of the ability to take roots as human breaks into pieces, onto images. The significant example of this type of art is Feridun Zaimoğlu's, who himself also is a half-caste, thematic of transferring the feeling of Turks' abandonment outside the door via clear expressions, human's calling someone to account for as they become estranged and becoming common as their values suffer. The voice of young generations who are the ones that call somebody to account for the former generations rises via Feridun Zaimoğlu; the language of the works' harshens as the uneasiness of the streets causes the hardening of social understanding. So much that this language is so deformed that it makes the readers think they are watching a movie with wrongly translated subtitles.

Key Words: Social romantik, Zaimoglu, Deformation, Kanakish, Kanaksprak/Koppstoff.

Alman Dilinde Bozgun: Kanak Sprak, Koppstoff

ÖZET

Bu makale sosyal romantik bir yazarı ve iki eserde söylem ortaklığını okumayı inceler. Siyasi iradenin güncellediği yabancılar politikası, koşulları giderek zorlaştırdığı için yabancı çalışan makine gibi yaşamaktadır. Çifte vatandaşlık hakkı verilmiş olan yabancılar bile sosyal haklarını ve işlerini kaybetme ile karşılaşmakta; şiddet eylemleri ve kundaklamalara maruz kalmaktadır. Sosyolojik olaylara özgü yaklaşımlar bu çerçevede daha çok alan uzmanlarına bırakılsa da gelişmeleri yakından izleyen birileri daha vardır. Sanatçının sorumluluk aldığı bu noktada sanat yaşanılanları onları edebiyata taşımamanın, anlatılanlarla okuru, çevirmeni, eleştirmeni peşine düşürmenin yollarını arar; anlatıların yönü değiştikçe dilin de bozulduğuna tanıklık eder. Dışlanma ve aşağılanmayı karamsar sözlere taşımayı değil, dolaylı ya da doğrudan ama sert ve ağır ifadelerle taşımayı önemser. İletişimsiz kalışın insanı düşürdüğü ezikliğe duyulan isyanı, ruhsal bozukluğun müsebbibini işaret eder; güce karşı tepki gösterir. Diğer bir deyişle, modern yaşamın labirentlerinde ömrün bitirilişini, insanın parçalandıkça kök salma yeteneğinin gelişmesini imgelere yükler. Kendisi de melez olan Feridun Zaimoğlu'nun, Türklerin kapı dışında bırakılma hissini açık ifadelerle taşıması, insanın yabancılaştıkça hesap sorma ve değerleri pazara düştüğü sıradanlaşması tematiği bu sanatın en belirgin örneğidir. İlk kuşakların hesap sorucuları olan genç kuşakların sesi onunla yükselmekte; sokağın huzursuzluğu toplumsal anlayışın katılaşmasına neden oldukça eserlerin dili sertleşmektedir. Öyle ki bu dil okura yanlış çevrilmiş alt yazılı film izlediğini düşündürecek kadar bozulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Romantik, Zaimoğlu, Bozgun, Kanakça, Kanaksprak/Koppstoff.

¹ Yrd. Doç. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi, Almanca Öğretmenliği Bölümü, ozbercan@konya.edu.tr

1. Giriş

1960'ların işçi bekleyen Avrupası, bugün farklı bir politik anlayışın sancılarını yaşıyor. Yani, modernizm ve kapitalizm dayanağıyla serpilmiş, kurumsal yapılarını oturtmuş, yabancıya mihneti kalmamış bir Avrupa söz konusu. Yerlisi yabancıyla hemen her kökenden insanın ayak uydurmada zorlandığı bu kıtada çarklar eski ivmesiyle dönmüyor. 19873'lerde patlak veren petrol krizinin G-7 ülkelerini etkilemesi akıllardan çıkmıyor. Üret-tüket sistemi önüne geleni öğütüyor; yabancıyı dışarıda bırakıyor. Birikimlerin kaybedilebileceği endişesiyle ırkçı eğilimler dahi görmezden geliniyor. Avrupa aynasından Almanya'ya bakıldığında durum farklı değil. 1980'lerde prim teşvikleriyle binlerce Türk ailesinin Türkiye'ye dönmesi sağlansa da iş sektörü bir türlü rahatlamamış, konut sorunu yeni banliyöler doğurmuştur. Ayrıca Federal Almanya'nın 1990'larda Doğu Almanya ile birleşmesi, mevcut enerji açığını ve iş sektöründeki daralmayı daha da kötüleştirmiştir. Möln (1992) ve Solingen (1993) kundaklamaları bütün Avrupa ülkelerinde huzursuzluk yaratmış; Türkiye Avrupa ilişkilerini sorgulamıştır. AB ülkelerinin aldığı karara uyarak 1999'da başlatılan ve 2002'de bütünüyle uygulamaya alınan para birimi geçişiyle Almanya'da tüketim fiyatları iki kat artmış; buna karşılık Mark'tan Euro'ya yapılan değişim, üretim ve gelirlere aynı düzeyde yansımamıştır. Yabancılar arasında dil sorunu olanlar, meslek edinemeyenler, iş kurumunun ve belediyelerin yükünün artmasıyla sosyal yaşam desteklerinin azalmasıyla mağdurlaşmıştır. Yabancı adeta yük sayıldıkça, sokaklar gerilmiştir. Yüksek maliyet nedeniyle sanayi ve ihracatın durağanlaşması, ülkenin büyümesini yavaşlatırken, modern ve bol tüketime alışmış Alman toplumu kurumlara ve hükümete karşı protestolarda bulunmaya başlamıştır. Sanayi üretiminde daha az gider ve daha fazla ürün amacıyla sektöre robotların alınması, binlerce Alman ve Türk vatandaşının işini kaybetmesine neden olmuştur. Pek çok Türk kredilerini ödeyememiş, evini, iş yerini, arabasını satmış; elinde avucunda bir birikimi ya da satacak bir şeyi olmayanlar istese de Türkiye'ye dönememiştir. Yükselen hayat standardına erişme zorlaştığı için sokaklar işsizlerle, serserilerle dolmuş; uyuşturucu kullanımı çocuk yaşlara kadar yaygınlaşmıştır. Vatandaş ve yabancılar arasında güven azalmış, özellikle gençler sokakta, çarşıda, okulda bir kavganın eşiğine gelmiştir. Siyasi iradenin sorunlara duyarsız kalması şiddeti, tacizi, gaspı ve kundaklamaları artırmış; suçlar ve suçlular açıkça ortada olduğu halde kovuşturmaların çoğu faili meçhul olarak kaydedilmiştir. Çizmeli nasyonalistlerin politik gerçekliğin sadece bir yanını oluşturduğu, asıl azmettiricilerin parlamentonun bazı seçkin temsilcileri olduğu* (Zaimoğlu, 2000: 10)(a) açıklamaları, gelişmeleri doğrulamıştır. Çünkü insanları evlerinde katletmeye kimsenin hakkı olamazdı ve buna cüret edenler hak ettikleri cezaları almalıydı. Dolayısıyla sosyal iletişimin zayıflaması, verilecek tepki kadar doğaldı. Gelişmelerin öngörülememesiyle hesap soran ve haksızlığa isyan eden bir anlayış doğdu. Siyasal ve sosyolojik derinlikli bu anlayışın sözcülüğünü Feridun Zaimoğlu üstlendi. Almanya'da yaşayan yabancıları, siyasal iradenin ve Alman toplumun onlara bakışını yakından gözlemleyen yazar, tanık olduklarını romantik bir algıyla edebiyata taşıdı. Birkaç kelime ve cümleyle iletişim kurabilmesine rağmen ilk kuşağa duyulan saygının kaybolmasına ve aşağılanmasına izin vermezdi. Eğitimli olan sonraki kuşakların da Almanya'nın gelişmesine en az ilk kuşak kadar katkı sağladığının görülmesinde ısrarcı davrandı. Göçün sosyal bir olgu oluşunu görmek istemeyen ve türlü bahanelere sığınan anlayışları eleştirmeyi sürdürmesiyle sadece Almanya'da değil, bütün Avrupa'da yaşayan yabancılar için kült bir sanatçı haline geldi. Onun sesi ve söylemini neden yükselttiğini, sözleri neden bozduğunu konuşmacıların ağzından ve yöntem üzerinden tanımaya çalışalım.

* Not. Almanca eser ve kaynaklardan yapılan alıntılar, tarafımdan Türkçeye çevrilmiştir.

2. Yöntem

Metne bağlı inceleme yöntemine (Werkimmanent) dayanarak yapılan bu çalışmada *Kanak Sprak* ve *Koppstoff* adlı eserler, dil ve anlatıcı, karakterler, zaman, mekân ve olay örgüsü unsurlarıyla yorumlanmaya, tematiği besleyen motif ortaklığı üzerinde durulmaya çalışılacaktır. Eseri metin olarak görüp öz biçim bakımından irdelemeyi amaçlayan (Aytaç, 1997: 84) yöntem, yaşanan gerçeklik ve kurmaca gerçeklik (fiktiv) birbirinden ayrılmayı kolaylaştırmaktadır. Böylece kelime seçimi, cümle yapısı ve anlatım tutumu, okuru sözün sahibine, neden'e götürmekte; dün zaman ögesiyle sorgulanırken, geleceğe özgü öngörüler çoğalmaktadır. Farklı bir açıdan bakıldığında Almanya'nın göçmenliğe sınırlarını kapatması ve çıkar politikası izlemesi daha açık anlaşılmaktadır. Ekonomik ve sanayi gücüne özellikle Türklerle ulaşmasına rağmen sarstığı güven duygusunu teminde ağır davranması, Türkleri tedirgin etmekte; ırkçılığa ve ayrımcılığa karşı seslerini bizzat yükseltmeye zorlamaktadır. Öyle ki yükselen ses edebiyata ve kültürel değerlere hem bağlı, hem de onları aşan yeni bir soluk haline gelmiştir.

3. Bulgular ve Yorumlar

Sanatçı, duyarlığı ile gelişmeleri okur ve sanatını besler. Öngörü ve sezgileri güçlendikçe anlattıklarının doğruluk payı artar; yönelttiği ve aldığı eleştirilerle tanınır. Bu çerçevede söylemini sokakta yaşananlarla güçlendiren Zaimoğlu, göçün sosyal olgu dışında algılanmasına ve Türk karşıtlığına cevap arar. Kuşaklar sonrasında yerleşikliğe dönüşen göçün yabancıyı suçlama aracı görülmesini sorgular. Çünkü dün çok kültürlülüğe sıcak bakan Avrupa, yasalar çerçevesinde yabancıların mülk edinmesine, iş yeri açması ve yerel yönetimlerde söz sahibi olmasına, politikaya katılmasına samimi bakmakta; bunu çıkarları varsa değerlendirmektedir. Açıkta söylemese de Avrupa'ya göre Türkler altmış yıldır verdiği emeğin karşılığını almıştır. Hollanda, Avusturya, Belçika ve Fransa'da yabancı algısı bundan farklı değildir. Yani, Batılı değerleri özümseyip Batının çıkarları için çalışmadığı sürece yabancı yabancıdır. Onlar arasında işine, ailesine, sosyal çevresine, Alman toplumuyla iyi iletişim kurması ve yatırımlarına rağmen, Türk insanı artık ülkesine dönmesi beklenendir; kazanım ve değerlerini koruması giderek zorlaşmıştır. İnancı yadsınan, kamuya ve topluma uyum zorluğu olandır; ayrımcılığın ortasında göçmenliği ve kültürü sürekli yüzüne vurulandır. Bütün bu insanlık dışı davranışlara karşı sesini yükselten üçüncü kuşak dili, itirazı ve isyanı edebiyata taşıyarak hemen bütün yabancıların sesi olmaya çalışmaktadır. Edebiyata getirilen soluk kabul gördüğü kadar, gidişatın farkındalığını duyurduğu için köken ve kuşak çatışmaları arasında eleştiri de almaktadır. Oysa o solukta dışlanmaya karşı bir direniş vardır.

3.1. Dil ve Anlatıcı

Üçüncü kuşağın dili gurbet acılarını, özlemi, vatani, arada kalmışlığı ve kimlik arayışını irdelemez. Hatta iki kültür arasındaki ayrıcalık, Türk ailesindeki kuşak çatışması ve Alman toplumuna göre yolunda gitmeyen uyum beklentileri nedeniyle dil aracı olmaktan çıkmış, düşünceyi doğrudan söyleyenle özdeşleşmiştir. *Kanakisch*** (*Kanakça*) adı verilen bu dil, aslında yabancı kültürlerin

** **Kanakisch:** Ayrımcılık görmüş, aşağılanmış yabancıların sokakta konuştuğu, argo ağırlıklı karmaşık dil. Almanca'yı zenginleştirdiği de düşünülen bu dil, edebiyat çevrelerinde önceleri eleştirilse de zaman içerisinde benimsenir ve bugünün gençlerine yönelik eserlerin yazımına öncülük eder.

Almanca'ya sızmasıyla doğmuş ve gelişmiştir. *Kanakça*, bugün aşağılama anlamını aşmış Rap ve Hiphop kültürünü içine alan kuşak değişimlerinin belgesi, toplumun alt katmanlarının yaşam savaşını, modern yanıyla insanı çeken tuzakları, çarpık sistemden yararlanan siyasal çıkar odaklarını yazına taşıma aracı (Can, 2007: 198) olmuştur. Zaimoğlu'nun modern toplumun göç bilborduna yapıştırdığı *Kanak*^{***} etiketi sloganlaşarak gerçekliği paradokslarla tartmayı kolaylaştırmıştır. *Kanaklar* kültürel yakınlaşma aramıyor. *Kanak Sprak*, gizemli kod ve göstergeleriyle karma bir tür ya da argodur. Bu dil varlığın karar verici unsurudur: Kendine özgü düşünce tarzı tamamıyla sözlerle verilmektedir... *Kanak* gençler giderek gelişen, çoğunlukla oryantal olarak yanlış anlaşılan çiçekli, sembolik bir jargon konuşmaktadır. Kanake! kötüyü tahrik sözü, kimliği tanımlayan bir şifreye dönüşecektir (Zaimoğlu, 2004: 12,13,14,17). Almanya'daki Türk oğulları ve kızlarının yakınmayı değil, yaşadıkları karşısında esprisi benzerini aratan sövmenin Neobarok bir tarzını geliştirmesi (TAZ-Bericht, 20.12.2004) mevcut toplumsal gerçeği doğrulamaktadır. Yabancılar arasında en zor işlerde çalışarak demir ekmeği en fazla onlar yemiştir; altmış yıllık süreçte eğitim ve yaşam kalitelerini yükseltmişlerdir. Zaimoğlu'nun da öncülerinden olduğu *Kanak* kimliğinin muhalif bir doğrultuda dönüştürülmesine dayalı protestocu kültür girişimi (Zaimoğlu, 2000: 20)(b) denilen *Kanak Attak*^{****} toplumsal iletişimi giderek soğutan şiddet ve kundaklamalara karşı 1990'larda verilen ilk tepkilerle *Kanaksprak*'a (1995) ve *Koppstoff*'a (1998) yansımıştır. Olan biteni çekinmeden anlatan çıkışıyla bu iki eser, standart dilin tümüyle dışında kalan bir metropol alt kültür, alt sınıf diliyle (Karakuş, 2001: 276) belirgindir. *Kanakisch* adı verilen bu dil sadece sokağın çok kültürlü yapısıyla değil, bizzat Alman yazarların da benimsemesiyle yayılmış durumdadır. Yine de önceleri İtalyanlar için kullanılan *Kanak* etiketinin Türklerin yakasına yapıştığı görülmektedir. Onların inadına benimsediği bu etiket, romantik olduğu kadar sloganlı ve ağır ifadelerle doludur. Alman toplumunun parçası sayılmamaya karşı alınan tavrın kimliksel çok boyutluluğu ve dışavurumu (Karakuş, 2001: 278) tematiği, sert eleştiriler sonrasında sloganlarının yaşanan acı olaylarla örtüşmesiyle anlaşılabilir. Söylem ve tematikleriyle *Kanaksprak* ve *Koppstoff* etik değerlere göndermeleriyle farklılık gösterir. Gizli okuma seçeneği süreci yumuşatırken, eserlerin kısmen Türkçeye çevrilebileceği paylaşılr. Dışlanma ve bunalımın getirdiği isyanın noktasız virgülsüz sözlere, benzetmelere, küfürlere yansımalarının nedeni, kendilerine suçluluk faturası çıkarılmasıdır. Kimlikleri ve kültürleriyle alaya alınmaya, ırkçılığa duyulan isyandır. Örneğin *Kafa Örtüsü* kapak çevirisi Türk kadınının düşüncelerine değil, inancı gereği başını örtmesine getirilen alaya, yani nesneye odaklanmaya karşı getirilen bir eleştiridir. Dayanağı ise *Kanakça*'nın *Kanaklar*'la *Kanakistan*'dan gelmiş görünmesi değil, yerli olduğu kadar yabancı olmasıdır. Kültürler arası etkisiyle kelimeler birkaç dilde ifade edilir. Anlık durumlar

^{***} **Kanak:** Aşağılık insan anlamına gelir. Önceleri Polinezya yerlilerine verilen bu ad, Türklerin çoğunluk olmadan önce İtalyanlara söylemesiyle, Almanlarınsa uzun süre Türklere hakaret amacıyla kullanmasıyla yerleşir. Aşağılama anlamı dikkat çekse de mevcut düzene boyun eğmeyen, uyruk pususuna düşmeyen insanları simgeler.

^{****} **Kanak Attak:** Sınırlar üzerinden insanlara atfedilen, deyim yerindeyse beşik kertmesi 'kimlikler'in ötesinde bir biraradalıktır. Kanak Attak pasaport ya da köken sormaz, pasaport ya da köken sorusuna karşı çıkar. En küçük ortak paydamız, belirli insan gruplarının ırkçı atıflarla toplumsal, hukuksal ve siyasal sonuçlara yol açacak şekilde Kanaklaştırılmasına karşı çıkmaktır. Kanak Attak milliyetçilik karşıtıdır, ırkçılık karşıtıdır ve etnolojik atıflardan beslenen her türlü kimlik politikası biçimini reddeder.(<http://www.kanak-attak.de/ka/about.html>, erişim tarihi: 07.12.07.)

anlatılırken bir anda fanteziye, küfre varan sözler, yabancılığın hemen köken için geçerliliğini vurgular.

Kanak Sprak'ta öfke patlamasıyla söze başlayan yirmidört erkek, *Koppstoff*'da yirmialtı kadın anlatıcı vardır. Konuşmaları, kimliklerinin göstergesi *Kanakça* ile toplumun en alt katına düşmenin öcünü alma koşutluğunda ağır ve bozuktur. Farklı mesleklerde çalışan sert mizaçlı erkek ve kadınların sesi, toplum dışına düşmenin acısı ve üzerlerinde dolaşan gözlerin lânetiyle yankılanır. Argo ağırlıklı hitap ve küfürlü dil, göndermelerle doludur. Anlatıcılar aldıkları ruhsal yarayı tepkiyle sakinleştirmeye çalışır. Alman toplumunun her katmanında, hatta yer altında olmalarına rağmen sokağı gerenlerin kendileri değil, deri çizmeli ırkçılar olduğunu duyururlar. İki eserde de *ben* anlatıcı, sürekli *biz* adına konuşur. Sözlerinin noktası, virgülü, adabı yoktur. Azınlık psikolojisiyle yaşama savaşı verirken, toplumsal konumları keyfince algılandığından ve eleştirildiğinden söz ve davranışları protesto ağırlıklıdır. Uyanan bilinçli uyumsuzluk, saldırı için belki de en iyi fırsattır. *Kanaklar*'ın ilk sesleri *Kanak Sprak* ve *Koppstoff*, Türk kökenli Alman kimliğiyle öykünme, bilinçli adımların güce ve anlayışsızlığa karşı kavgası; kimlik takıntısıyla kavgalı olanların sözcülüğü şeklinde okunur. Yazar bu konuda verdiği bir röportajda şunları söyler: Biz Almanya'da acayip bir kavga içindeyiz. Asimilasyon kavgası sürüyor. Almanlar Türklere 'Bize ayak uyduracaksınız. Size baktığımızda aynaya bakmış gibi olacağız' diyorlar. Bu delilik. Karşı koyuyoruz. Benimki bireysel bir bakış açısı. Zorbalığa karşı tepki veriyorum (Zaimoğlu, 30.01.2005). *Kanak*, elbette kendi dilini konuşacak; yakasına iliştilen etiketi inadına sahiplenecekti. Çünkü ruhsal olarak hırpalanan bedenler, dışlananlar sınıfında daha fazla oturamazdı. Bir zamanlar derdini anlatamayan *karakafalar*, artık eğitimliydi ve toplumun elit tabakasına katılmayı hak ediyordu. Konuşmaların binlerce yapay kelime ve bozuk cümleyle doldurması, Almancayı bozması bundandı.

Ich sag dir, bruder. In diesem land läuft's zum teil stinkig, für'n alemannen is es schon'n aufwand; ...wenn der gendarm dir auf den fesen ist, bist du pur zombie, weil du ja krumm bist und immer schön an der wand klebst; Sie sind menschenmüll, eine verschwendung in den strassen der metropolen, sie haben das spiel verloren, weil die karten gezinkt sind, die man ihnen in die hand drückt. Deshalb sin sie kanaken, deshalb bin ich kanake... (Zaimoğlu, 2004: 21, 23, 109, 110)

Sana diyorum, birader. Bu ülkede her şey kokuşuyor, bir Alman için işler yolunda. Polis tepene çökmüşse, yamuk olduğun ve duvara her zaman iyi yapıştığın için katıksız zombisindir; İnsan atığısınız, metropol caddelerinde israf edilesiniz, elinize tutuşturulan kartlar kaplandığı için oyunu kaybettiniz. Bundan dolayı Kanaksınız, ben bundan dolayı Kanakım. (ÇN.)

Bu tür benzetme ve göndermeli cümleler çeviri sürecini zorlasa da konuşmacıların kastı neden sorusuna cevap aramaktır. Söylemin ancak okur-anlatıcı empatisiyle anlaşılabilir düzeyde olması, izlenen siyasal ikilemeyle ilgilidir. Materyalist sistem içerisinde yürütülen soğuk politika, söylemi güçlendirdiği için aniden sertleşen kelimelerle ve argo karşıtlıkların uyarlamasıyla karşılaşmaktadır. Eleştiriye açık olsa da böylesi aktarımlar, tepkinin algılanmasını kolaylaştırmakta, eserleri güncel kılmaktadır. Dolayısıyla göçmenliğin sorunları iki yönlü açığa vuruldukça onların izlekleri güncellenmektedir. Almanya'nın beklediği doğal asimilasyon mucizesi kısmen gerçekleşmiş olsa bile söz konusu izlek güncellemeleri Türklere dönme niyetli olmadığına işaretidir. Çünkü sığınma ve göçmenliğin dengeli yürütülememesi, ülkede yasa dışı kalanların sayısının artması, sosyal ve ekonomik sorunların gelişmeyi durağanlaştırması, gördükleri şiddet ve ayrımcılığa rağmen Türklere suçlu sandalyesine oturtulması, haksızlıktan öte değildir. Onların ürettiği bütün iş ve

istihdam, sadece kendileri için değil, aynı zamanda Almanya'nın geleceği içindir. *Koppstoff* da isyanın bütün bilinmeyenleri ortaya dökülürken, konuşmacılar adeta anlaşılması zor bir Pop şarkıyı mırıldanır gibidir.

Liberalpissentrinker, Bürgerdoofzappeliges, böse Mösen, billige Kleinkacksünde, Süppkültür, Bubikopfhaarschnitt, Erzschorckenkomplott, Wohlstandswerbespruch, Moorleichenfresse, Schmusewolleleben, Winterblauausstattung, Wärmewillichwärmemehr, Wortzurechtfuchser, Alemannenbekenner, Kümmelabhau, Judenbubenkomplott, Hinterkammerwollust, Menstruationsemanzen, Schädelmessungsgewerbe, Frauenkeulenschwinger, Missionskillerblick, Strassenköterblond, Rausmitmscheiss, Hurenrächer und die Sudsamensüffler, Wiemandasauchnennt, Meckermotzpullerei, Elendsdorf Alemannistan, tittenmösearschundvollelppen, schwippschwappfummet, Täntchenschicksentstrumpf, Bravtöchterlein, Scheisspillendealer... (Zaimoğlu, 2000: 11, 12, 14, 16, 21, 28, 40, 59, 63, 74, 75, 76, 82, 85, 87, 99, 101, 103, 105, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 127, 133)(a).

Liberal ... içicisi, sersem sepelek, kara kukular, sefil keçi günahı, alt kültür, oğlan çocuğu saç kesimi, haince bir komplo, ışıklı reklam tabelası, ceset suratlılık, kış mavisine bürünme, muncık muncık yumuş yumuş bir yaşam, sıcaklık istiyorum daha fazla sıcaklık, itilip kakılmak, Alman mümini, kara kafaların kaçması, Yahudi oğlanlar komplosu, arka oda şehvetperestliği, aybaşı istiklâli savaşçıları, kafatası ölçme zanaatı, kadın peşinde balta savuranlar, sokak köpeği sarışnılığı, içindeki kötülüğü dışarı atmak, lâğım tohumu çeken ayyaşlar, ya da adı her neyse, uyusuk ... mızımızlanma, sefiller köyü, fış fışur fingerdeyen, kokana leşleri, hanımcık kız, o ... hapların torbacısı...(Zaimoğlu, 2000, 13, 14, 20, 28, 46, 73, 86, 88, 89, 95, 99, 102, 115, 117, 119, 121, 133, 134, 136, 138, 139, 140, 149, 154)(b).

Yapay kelimeler ve dile çevrilmesi zor kelime bileşenleri, yabancı üzerindeki algıyı eleştirmeye tepkidir. Çünkü şiddet ve tacizlere karşı gösterilen duyarsızlık sadece anlam yüklenmiş göstergelerle kalmamakta; yer altı hayatına itilme bütün açıklığıyla dışa vurmaktadır.

... diese blonde Bund-Deutscher-Mädel-Auslese, Spiel-doch-deinen-Exotenbonus-aus-Allüren, Hula-Hula-Mädchen im Busch, Hype-in-Szene-mega-cool-voll-stark-eyy-Läden, Issesmannscheibtwasreinundsprotzt, Bis-die-Munition-alle-is-Kack... (Zaimoğlu, 2000: 21, 35, 106, 111, 134)(a). (...sarışın Alman kızı harmanı, göster-bakalım-egzotik-olmanın-özel-numaralarını, çalılıklarda hula hula dansı yapan kız, *Hype-in* alemi de mega cool sıkı âlemleri de, çeriye-bi-şey-iteleyip-övünmece mi?, ...cephane-bitene-kadar-Allah-ne-verdiyse... (Zaimoğlu, 2000, 24, 40, 123, 130, 155)(b).

Sanatta karşı söylem oluşturarak hesap sormanın kolaylaşabildiği, Almancanın bilinçli olarak bozulmasıyla berbat konumların daha iyi anlatabileceği görülmektedir. Esere cümleler bazında bakıldığında yapı bozuculuğun sürdürüldüğü dikkati çeker. Cümleyi oluşturan öğeler farklı kültürlerden seçilmiş, anlam çok kültürlülüğün tanınmasına bırakılmıştır. Böylesi dil kullanımları, majör dilin toplumsal patolojilere çare olmadığı bir dünyada, dili savunmanın, belki de dile umut bağlamanın tek yolu, ona saldırma (Deleuze-Guattari, 2001: 14) yaklaşımıyla açıklanmaktadır. Kaldı ki konuşmacıların ruhsal yıkım ve patolojileri, insan üzerinden dile saldırma ile uyumludur. Örneğin, kadınlara azınlık olduklarını unutturmak için sunulan Alman refahı Banu'nun *Çoğunluk Neckermann ruhaniliğiyle teslim eder kendini...* (Zaimoğlu, 2000: 75)(b) cümlesiyle geri tepiyor; çoğulcu kültür

ortamının travmasıyla Şükran'a *Diyorum ki, burada çürümüş bir şeyler var.* (Zaimoğlu, 2000: 25)(b) dedirtiyor. Bir alt kültüre aitlik, orada huzursuz edilme ve yanlış beklentiyle ima ediliyor. Ferah'ın ve Esra'nın *...mikserin zangırtısının altkültüre birşeyler katacağı kanısındayım..., ...filintalı karı ideolojisine döndürmeye çalışıyordu beni... yeter ki bir şeyler yakalayabilelim solucan yemimizle...* (Zaimoğlu, 2000: 19, 139)(b) cümleleri bir uyanışı fısıldarken, sözlerde eziklik algısına duyulan isyan hâkimdir. Almanya'da doğup büyüyen, Alman vatandaşı olan ve Almancayı anadilleri olarak öğrenen bu insanların edebiyat ve dilbilimi terminolojisi dışında konuşmaları, ruhsal alanda doğan şiveyle öteki olma sancısını (Deleuze, 2007: 170), yani Spinoza felsefesini hatırlatır. Azınlık olmanın getirdiği sorunların bütünlüğünün olmaması ise minör edebiyatla açıklanır. Burada konuşmaların ayarı yoktur. Sözde hoşgörü ve çoğulcu kültür ortamından rahatsızlık duymama, o ayarsız konuşmalarda majör bir söyleme dönüşür. *...ne kadar hoş, ne kadar da sevimli, ne kadar da güzel...* (Zaimoğlu, 2000: 14)(b) gibi kelimelerin birleşik yazılması, hoşgörünün sözde ve şekilsel olduğunun göstergeleridir. İnsanın birey olmaktan çıkması, örgütlenmiş nefret ve kızgınlığın bir sonucudur. Dili sığınacak başka bir edebi türle değil, varlık olmaktan fazlası olamayanın tepkisiz, eylemsiz kalışa isyanıdır (Kaya, <http://alekseypavlovic.blogspot.com.tr>). Bu çerçevede *Kanak Sprak* ve *Koppstoff*, Alman edebiyatında Franz Kafka üzerinden somutlaştırılan *minör edebiyat* çerçevesinde daha iyi anlaşılabilir. *Yersizyurtsuzlaşma* motifi, yazmama ya da başka türlü yazma olanaksızlığı, insanın içinde bulunduğu azınlık psikolojisiyle kitabî olmayan (Deleuze-Guattari, 2001: 25, 26) dil kullanımı bağlamıyla anlaşılması bekleneni işaret etmektedir. Majör dilin içinde kendi az gelişmişlik noktasını, kendi taşra ağzını bularak başka türlü deyişi yaratma (Nilay, <http://alekseypavlovic.blogspot.com.tr>) da asimilasyonun azınlık üzerinde yarattığı travmadan doğduğu için minör ifadelerin anlamı göstergelerinden daha büyüktür.

3.2. Karakterler

Eserlerde konuşan öğrenciden danışmana hemen her meslekten, sokak çetelerinden erkekler ve kadınlar Almanya'da doğmuş ve toplumsallaşma sürecini orada tamamlamış olsalar da siyasi iradenin kafasındaki yabancı karakterini kıramamış ve göçmenlik zincirinin en zayıf halkası kalmıştır. Alman mentalitesinde şekillenen bu algı, karşı bir yaklaşımla anlamını kaybediyor. Yazar göçmen yazını klişesini ortadan kaldırıyor ve göçmenlerin altında ezildikleri sözde kültür şoku öykülerine son noktayı koyuyor. Zaimoğlu'nun kahramanlarının sorunu, iki kültür arasında yaşamak zorunluluğundan değil, Almanya'da karşı karşıya kaldıkları dışlanmadan, toplum dışına itilmekten kaynaklanıyor (Nord, 19.09.2000). Çoğu ifadeyi o anda Almancalaştırma, ard arda cümlecikler ekleme, bir alt kültür fenomen belirtisi, radikal olduğu kadar marjinal bir tutumdur. Karakterlerin *ben* ve *o* karşılaştırmaları kimlik ve anlayış gibi kültürün temel olgularını örnek ifadelerde görüleceği gibi birebir zıtlıkla tanımlamaktadır.

Kumpel, ich seh mich auch wie so'n oller mickriger insektenschiss; du stehst da wie ne gottverdamppte pappfigur; Der alemanne, bruder, frisst kris scheisst krise, und steckt dich mit ner grübelmikrobe an, dass es auch in der man kriselt und scheppert bis zum jünsten tag; Ich bin ein gespaltener, ein holzschnittspuk, das massive frontschwein im spital... (Zaimoğlu, 2004: 24, 76, 83, 129).

Ahbap, ben de kendimi vıcık vıcık bir böcek pisliği gibi görüyorum... sen orada lânet olası bir karton figür gibi duruyorsun. Birader, Alman kriz yiyor krizler dışkılıyor ve seni ertesi güne kadar içinde bocalanan ve kıvranan bir larva mikrobuyla aynı tutuyor; Ben ikiye ayrılmış, tükürüklü bir odun kesitiyim, revirde haşmetli bir cephe domuzu... (ÇN.)

Küreselleşme sonucu giderek küçülen dünyada ötekine olan ilginin giderek artması, eserlerin karakterleriyle bağdaşmaz. Onların kültürel çevrede farklı bir kimliğe sahipliği... kendini dışa vuran öteki konumu, dolayısıyla iki toplumun da uzağına düşmüş olmaları, yabancılıklarını katmanlaştırıyor (Karakuş, 2001: 275). Üstelik uyuşturucu satıcılığı, sokak serseriliği, gaspçılık, kadın pazarlama gibi bir dizi kirliliğe bulaşmaları, onları çifte dışlanmışlıktan kurtaramıyor. Alt kültür gurubuna mensup Almanlar gibi yaşasalar da Alman sayılmadıkları için polis nezdinde mimlenmişlerdir. Sosyolojik açıdan böylesi bir algı, bilinçli olarak üretilmektedir. Emile Durkheim'ın ifadesiyle; Realite, topluluk ilişkilerinde veya zihinde çarpılmak suretiyle oluşturulmuş; gerçeklik yerini düşüncelere bırakmış; böylece tanımlanan toplum değil, toplumla ilgili düşünme biçimleri olmuştur (Durkheim, 1985: 54). Günümüz Avrupa'sının ideolojisi haline gelmiş durumda olan bu anlayış, ideolojiktir. İdeoloji ise gerçekliğin bir yanılması ya da yanılmama değil, gerçekliğin bilinçteki görünümü veya izidir (Üşür, 1997: 11). Kadınların üzerlerindeki algı özetlenemeyecek kerteğe ağır ve travmatik olsa da örneklemek gerekir.

N Kopftuch tu ich mir nicht an, das is meine Sache, und n Yuppiemiezenrock tu ich mir auch nicht an; Wir sind für sie eine Abwechslung. Es ist wie fernsehen für sie. Jetzt überleg dir mal, dein Fernseher redet mit mir; Ihr Türken habt den Aberglauben, du Türkfrau müssen schmeissen weg Kaka-Kopftuch, Türke wehe du werden frech, Türke du nix Hirn, ich dir zeigen wie gehen das, Türke du verziehen dich ab nach Anatolia, wenn du hier nix anpassen, ist unser Land; Idi Amin Alman, Kambotscha Almanya, nullnullnull plus null Almanya; Sind Kaffeekranztänzchen, Gutelauneabtöter, zugenagelt und sehr wenig radikal; Du bist die Neongöre, das Wohlstandsflittchen und zwischen dir und mir klafft was Hässliches; da fand ich wieder n Stück Aleman n Voodooakastanienmännchen mir unters Kissen gelegt, mir s Leben zu nehmen, mir zu kommen als Scheisspillendealer und Innendrinkmixer, und so kenn ich Aleman. (Zaimoglu, 2000: 31, 45, 101, 111, 118, 119, 132, 133)(a).

Başörtüsü takmıyorum, bu benim sorunum, yuppi eteği de giymiyorum, bana uymuyor bunlar. Biz onlar için bir değişikliğiz. Televizyon gibiyiz. Düşün bir, tasavvur et hele, seyrettiğin televizyon birden seninle konuşmaya başlıyor. Siz Türklerin batıl inançları var; sen Türk kadını atmak zorunda sen kafadaki örtüyü; Türk, sakın küstahlaşayım deme; Türk, beyin yok sende; nasıl oluyor, göstereyim sana; Türk, eğer uymaz sen buradaki şartlara, çekip gidersin Anadolu'ya, burası bizim ülkemiz; İdi Amin Alman, Kamboçya Almanya, sıfır kere sıfır artı sıfır Almanya; Keyif kaçırıcı kabul günleri teyzeleri bunlar, olduğu yere çivilenmiş, az birazcık da radikal; Neon fırlamasısın sen, refah toplumu yosması; seninle benim aramda kocaman bir yarık var, sana has olan, seni sen yapan bi çirkinlik; yastığının altına voodoo büyüü bebeği konmuş bi parça Alaman buldu, hayatımı alsın diye bana yanaşsın diye, o ... hapların hapların torbacısı, içkiye gizlice uyuşturucu katan o herif gibi filmlerdeki- öyle tanırım ben Alamanı. (Zaimoğlu, 2000, 34, 52, 117, 129, 137, 138, 154)(b).

İfadelerden de anlaşılacağı üzere çok kültürlülük yabancılık olgusunu ortadan kaldırmamıştır. Beklentilerin havada kalması, insanların arafta bırakılması kadınların sözlerini sertleştirmiştir. Okuru bu noktada duraksatmayan şey, diğer kökenden kadınların ya asimile olduğu ya da Hristiyan olduğuyla ilgilidir. Zaman elbet o gelişmelere de tanıklık edecektir.

3.3. Zaman

Avrupa ve göçmenlik olgusu sanayi devriminden bugüne birlikte anılır. Bunu 1960'lı yıllarda yapılan işgücü çağrıları ve göçler izler. Aynı yıllarda Türkler de Avrupa'ya ulaşır. Özellikle Almanya'da

törenlerle karşılansalar da 1970'li yıllardaki enerji sorunuyla üretimin durağanlaşması tedirginlik yaratır. 1980'ler sığınma talepleriyle, 1990'larsa kısmi geri dönüşlerle, kundaklamalar ve nefretin tırmanmasıyla akıllara kazınır. Bu bakımdan Almanya'da Türkler için zaman mekânın sesini, mekân zamanın kahrını taşır. Ne de olsa hayatın birinde bitkin düşenler, diğerinde oraya yazgılı olanlardır. Hayal ettikleri yerde uyansalar da hayallerini gerçekleştirecekleri zaman onları avuçlarına almıştır. Gençlerin konuşmalarına yansıyan alay, kısıdan

...als ich's alphabet rauf und runter beten konnte, war ich schlau und mächtig in freunden, da seh ich also den zusammenhang... alles irgendwie klinischer fall; ...das is halt auch bei mir ne idylle... es is so ne luxus, weil denn der magen voll is, weil's rascheln behagt und weil die mich da im schäbigen lokal kennen... (Zaimoglu, 2004: 21, 51)

...inancıma göre dua edebildiğimde, arkadaşlar arasında zeki ve güçlüydüm, böylece bağlantıyı görebiliyorum... her şey bir şekilde klinik vaka ;...bu dur'dur ve benim için de bir anlaşılmaz... karnı tok olduğu için, hışırta hoşnutluk yarattığı için ve beni çelimsiz bir lokalde tanıdıkları için her şey bir lüks... (ÇN.)

Üçüncü kuşağa tıkanan iletişim kanallarıyla bu süreç, yabancı düşmanlığı ve şiddet eğilimli ırkçılara karşı olanların kontrolü altındadır. Ne var ki yabancının ekonomik ve sosyal beklentileri daralan toplumla bütünlüşmesi zorlaştıkça iletişim sekteye uğramaktadır.

3.4. Mekân

Almanya'da kurum, kuruluş, alış veriş ve eğlence merkezleri, yerleşim birimleri coğrafya bazında dağılmış haldedir. Ekonomik güce bağlı olarak şehri seçenler olduğu gibi banliyöleri tercih edenler de vardır. Birikim ve dayanışmayı kolaylaştırdığı için hemen her şehrin kenar mahalleleri daha çok yabancı nüfusla yoğundur. Ancak getto adı her zaman kirlidir ve yabancı ile birlikte tanımlanır. Bütün aşağılık orada doğar, barınır ve şehre iner.

...wenn du dir überlegst, dass im yanken lesen und schreiben schon'n luxus ist für die meisten in den ghettos, wirst du wissen, was für'n wert das hatte mit der gerappten message, es ist, als würd man ne laufende bilderwelt schaffen; Deutsches land is ne salzige puffmutter; Ich träume von der klebrig-kitschigen gebärde, vom grandiosen befreiungsschlag, doch dass die menschen irgendwann einmal ruhe einkehren lassen in dieses gottverdammte tollhaus... (Zaimoglu, 2004: 27, 28, 97, 132).

...yankilerin içinde gettolardaki çoğu insan için okuma ve yazmanın bir lüks olduğunu düşünürsen, santimlik mesajın nasıl bir değeri olduğunu anlarsın, bu deveran eden bir resimler dünyasına erişme olurdu; Alman ülkesi nahoş bir genelev kadını; Yapışkan-banal jestleri, muhteşem kurtuluş darbesini ve elbette insanların günün birinde bu lânet olası tımarhanede huzura ermesini hayal ediyorum. (ÇN.)

Cümlelerden de anlaşılacağı gibi dilin bozukluğu da gettoda doğmuş; olanca kirliliğiyle yayılmış, hatta edebi kabul görmüştür. Almanya'nın sosyal yardımlar ve emeklilik hakları gibi kamu desteğinin azalacağı endişesiyle 90'lı yıllarda güçlenen toplumsal karşıtlığa mani olamaması, nasyonalistler için fırsat olmuştur. Şehrin uyum ve hareketliliği kundaklamalar bozulmuş; sözlerin dozu artmıştır.

...der Strassen-Kanak ahnt so n Übel, die Alten ahnen und wissen; In diesem Land schenkt man uns kein Friedensverhältnis, die Hänchen sind topfit hochpoliert und recken; Rassenterz auf Germanys sicheren

Strassen, Skinpogrom im Gottlosquartier: Was macht das Getto aus, und was passiert da drin? Wer will es wissen, wen geht was an? Hier ist Erosion, und alle Reviere und Kampfoiertel stinken und erbrechen, Im Getto sind Himmel und Hölle verwandte Huren; Getto: Scheissbild, ein Kaugummitel, ein Mist, ein Sinnmachenmüssen; Deutsche nennen ihr eigenes land das sinkende Schiff und verlassen Alemania in Scharen; Ich habe soundsoviel Almanyia auf dem Buckel, soundsoviel Tonnen Almanyia ziehen an mir... (Zaimoglu, 2000: 28, 34, 72, 80, 83, 84, 103, 122)(a).

...sokaktaki Kanak'ın burnuna da aynı pis kokular geliyor, yaşlılar da aynısını seziyorlar ve biliyorlar. Bu ülkede bize bir damla bile barışçıl ilişki hediye edilmiyor; Hanscıklar gayet zinde, pırıl pırıl parlatılmış vaziyette gerip esnetiyorlar bütün eklemlerini. Germany'nin o güvenli caddelerinde ırkçı ayaklanma, Allahsızlar mahallesinde dazlak kırımı: Nedir ki getto, oranın içinde neler oluyor? Bunu öğrenmek isteyen kim, kimi ilgilendiriyor, Burada erozyon var, bütün mahalleler ve mücadele alanları kokuyor, kusuyor içindekini. Gettoda cennet ile cehennem iki akraba ...dır. Getto: ... bir manzara, bir sakız parçası, pislik, bir anlam zorunluluğu; Bizzat Almanlar kendi ülkelerini batan bir gemiye benzetiyor, sürüler halinde terk ediyor Almanyia'yı. Srtımda şu kadar Almanyia taşıyorum, şu kadar ton Almanyia yüklenmişim. (Zaimoğlu, 200: 32, 39, 85, 93, 96, 98, 119, 120, 142)(b).

İki eserde de kimlik ve getto kavramı, vatan kavramını eskitmiş, değerler simgeleşmiş, *ben* ve *o* iki soyut kavrama dönüşmüştür. Mekân motiflerinin söyleme kattığı zenginlik, kimlikle bütünleşmiştir. *Kafa Örtüsü* adlı eserde bütün Almanyia gettodur; barındırdığı insanlarsa olmasa daha iyi olur yaratıklardır.

Karakafa zurnanın son deliği. Süper indirim paketi. Ekonomik nedenli kaçak. Getto, boktan bir manzara. Tanrım, o gettodan çıkarsa Moğol serbest kalmış olacak. Alaman kaderin seçtiği kişi, Alaman upuzun boylu am bir adam, Alaman boyundan büyük lâf eden sefil. Varoluşum, der Alman, beni bütün ikincil konulardan koparır. İdi amin Alman, Kamboçya Almanyia. Çapaçulluk ülkesi. Sefiller köyü Alamanistan. Almanyia evi, her ... tılsımlı bir deva, bir iksir, tılsımlı bir nakavt aradığı ama bir yandan da herhangi bir uyduruk küçük günah kanla yıkansın diye kurban etmek üzere en sefil kecinin peşinden koşulduğu maskeli bir mekândır. Almanyia bizim için topyekün buldozer... (Zaimoğlu, 2000: 38, 40, 50, 121, 98, 123,129, 135, 138, 16, 38)(b).

Yazarın, resmen edepsiz, hatta biraz pornografik şeyler yazıyorum (Zaimoğlu, 07.11.2002) itirafı, söyletenin duyarsızlığını ve yaygın algısını kırmaya yöneliktir.

3.5. Olay Örgüsü

1990'lı yıllar aşırı sağcı *Nasyonal Yeraltı Örgütü* gibi yapılanmaların Türkleri hedef aldığı olaylara, kundaklama, şantaj ve sabotajlara mani olmak ve varlıklarını kabul ettirmek için Türk gençlerin de 36 *Boys* gibi örgütlenmelere gitmesine tanıklık eder. Alman medyası onlarca Türkün katledildiği kundaklamaları birkaç küçük paragrafta duyururken, soruşturmaların dumanlar arasında erimesi büyük üzüntü yaratmıştır. *Neden hep Türk evleri yanıyor?* sorusunun karşılıksız bırakılması, suçlulardan sadece birkaçının yakalanıp hafif cezalara çarptırılması, siyaset kurumunun ciddiyetsiz yaklaşımını ele verse de tepki şarttır. Çünkü sistem kurduğu hegemonyada çatlakları onarmadığı ve ideolojisini içselleştirmediği için kurumlar ve toplum hakim ideolojiyi korumaktadır. Kaldı ki Almanyia'da doğum oranlarının düşük olması, buna kaşı Türklerin birkaç yıl içerisinde dört milyon gibi bir nüfusa ulaşacağı, yüz elli bine yakın işletmeyle yaklaşık iki milyon insana istihdam sağlayacak

olması Almanları korkutmaktadır. Bu bağlamda Türklerin toplum ve kurumlara nüfuzu zorlaşmakta; değerler çatıştıkça kimlik ve ödün bocalaması yaşanmaktadır. Sömürgeciliğin en son ideolojisi, ekonomik ve politik sahada aktif olan sosyal aktörleri dönüştürme, bireyleri sisteme entegre amaçlı küreselleşme (Kara, 2016:107-157), kapitalizm ve ırkçılıkla birlikte etkisini artırmaktadır. Olayların sarmalında giderek huzuru kaçan Almanya, çözüme duyarsız kalsa da politikacılar uyum üzerine konuşuyorlarsa, öncelikle bir Türk'ü oluşturuyorlardır (Laviziano, 2001) eleştirileriyle karşı karşıya kalmaktadır. Sorun *kozmetik Kanakistan* ülkesinin ahenksizliğini ve kulakları tırmalayan anarşist kanonu yazıya dökme (Rappe, 2002) noktasında önemli olduğu için yazar, yazınsal savaş sloganı olarak sahiplendiği (Yeşilada, 2001: 211) *Kanak* sloganıyla asimilasyona karşı çıkmaktadır. Kaleme aldıkları, konuşmacıların sözleridir.

...die elite, bruder, is ne wasserdichte pechversiegelung in puncto oberdogma...; ...als würdest du ne bärenhöhle abseits von der city beziehen, um deine auffällige spur zu verwischen; Die politik führt krieg wider uns, die multinationalen konzerne führen krieg uns, die medien führen krieg wider uns. Was liest man nicht alles: hassler, frauenhasser, kinderfresser und überhaupt kannibalen... (Zaimoğlu, 2004: 31, 140).

...elitler birader, sugeçirmez, oldukça yüksek bir bağnazlık içinde uğursuz bir mühür gibi; şehrin kıyısında göze çarpan izlerini silmek için yerleştiğin bir ayı ini gibi; Politikacılar bize karşı yine savaş sürdürüyor, uluslararası guruplar bize yönelik savaş sürdürüyor ve medya bize karşı savaş sürdürüyor. Dillendirilmeyen şey: nefret, kadın nefret, çocuk istismarı ve elbette yamyamlar... (ÇN.)

Almanya'da yaşananlar umudun giderek kaybolduğunu hissettirir. Çalışma şartlarının zorluğuna katlananlar fazla konuşmuyor ama ailenin paramparça olduğunun farkındadır. Buna karşılık işini kaybeden, olmak istemediği yerde hayata razı olanlar, öğrenciler ve sanatçılar siyasal gelişmeleri daha iyi takip etmekte ve gidişattan endişe duymaktadır. Öğrenci Çağıl, Almanya yanılığının dil ile çözümediğini görülmektedir.

Ich dachte, dass nach dem Erlernen der deutschen Sprache viele Probleme sich von selbst lösen würden; Dürrung is nämlich überall und im Ghetto, Dürrung heisst knapp bei Kasse, Dürrung heisst Null Rauskomm... (Zaimoğlu, 2000: 56, 132)(a). Almanca öğrendikten sonra birçok sorunun kendiliğinden çözüleceğini sanmıştım; Zira kuraklık her yerdedir ve gettodadır, kuraklık paranın suyunu çekmesidir, kuraklık sıfır çıkıştır. (Zaimoğlu, 2000: 65, 153)(b).

Görüldüğü gibi hemen her türlü baskı ve şiddete rağmen, Türkler ne boyun eğmeye ne de ezik yaşamaya razıdır. Onlar için anlamlı kodlarıyla dilin vatanı yoktur. İki eserde de küfür, argo, sokak ağzıyla konuşanların çoğu melezdir ve kişilikleri problemlidir (Bruner, 2004: 72). Onları melez ve problemlili düşürene Almanya'dır.

4. Sonuç

Almanya savaş yıkıntılarını ve hızlı gelişme trendini özellikle Türklerle aştığı halde, dört kuşak sonrasında onların Alman toplumunun bir parçası olduğu gerçeğine samimi yaklaşmamaktadır. Oysa medeniyeti kendi bünyesinde tanımlayan bir ülkenin *Humanitas*'ı sadece Hıristiyan görmesi doğru değildir. İnsancıl oluş evrenseldir ve bütün insanlığı içine alır. Göç çerçevesinde ayrımcılığın sanata yansımaları ve tik'ler üretmesi, Almanya'nın yanlı ve çıkar politikası izlemesinden kaynaklanmaktadır.

Melez ve marjinal kimliklerine rağmen Türkler yabancılıkları altında ezilmeye, ezik ve suçluluk duygusuyla yaşamaya, kendilerinin Almanya'dan gönüllü olarak ayrılmasının beklenmesine razı değillerdir. Hemen her platformda demokrasi dersi veren Almanya, göçe ve göçmenliğe odaklanarak siyasi çözümler üretmek durumundadır. Kapılarını yeni göçmenlere kapatarak, sınırlarına jiletli tel örgüleri ekleyerek değil. Söylemleri havada kaldığı sürece, sorunları biriktiren ama beklentileri karşılayamayan bir göç ülkesi kalmak, Almanya'ya yarar sağlamaz. Aksine olumlu adımlar atıldığını görmeyen hemen her kökenden yabancı, yeni gettolar kurar. Siyasi iradenin ırkçı anlayışların üzerine gitmemesiyle sosyal iletişimi ve uyumu zorlaştırır. İnsan haklarından fazlaca konuşulan bir coğrafyada aşağılama, dışlama, şiddet, taciz ve tehdit ağır suçlar kapsamına alınmadıkça, çok kültürlülük tanımlanamaz hale gelir. Türklerin doğal asimilasyona bırakılarak sorunlarının çözüleceğini beklemek, tedirginliği dindirmeyecektir. Sürekli kuşku altında yaşamının ruh sağlığını bozduğu, travmalar oluşturduğu ve kalıcı etkiler bıraktığı, mağdur edilen yabancılar üzerinde gözlenebilmektedir. Sistem sosyal hayatı düzenler ve sermaye hareketliliğini yönetirken, gelişmelerin gölgesinde güveni belirsizliğe düşürmekte; çözümsüzlük zamana yayıldıkça, Türkler için madalyonun iki tarafı da giderek tanımsız hale gelmektedir.

Siyasal iradenin yabancılar arasında tarafsız bir politika izlememesi, uyum sürecini doğal olarak zedelemekte; kendi içini kemirse de yargılı ve ırkçı yaklaşımlar haklıymış gibi algılatılmaktadır. Öte yandan Türkiye'nin iç politikasına bir şekilde müdahil olma çabaları ve teröre destek verme, ırkçı eğilimleri kışkırtmakta; ülkeler ve toplumlar arası güven giderek zedelenmektedir. Kaldı ki göçmenler ve sığınmacılarla ilişkili olarak Almanya ve Türkiye arasında yaşanan krizin, çifte vatandaşlığın revize edilmesi tartışmaları kaygı uyandırmaktadır. Kimi zaman söylemleri sertleştiren böylesi tutumların yeni gerginlikler oluşturmaması için sorunların ikili ve güven veren görüşmelerle çözülmesi elzemdir. Çünkü devletlerin muhatabı devletler, dolayısıyla yöneticilerdir. Almanya'nın güven vermeyen müttefikliği AB süreciyle birlikte, göçmenlik sorununu etkilemekte; sanatçılara önemli bir malzeme sunmaktadır. Sonuç itibarıyla *Kanakspråk* ve *Koppstoff*'un yazıldığı yıllarda yaşanan ve çoğu faili meçhule bırakılan elim olaylar akılları meşgul ederken, bugün sisteme ve sosyal hayata bütün üretkenliğiyle katkı vermesine rağmen devletin ve idarecilerinin yanında yer alan Türklerin baskı ve tacizlerle huzursuz edilmesi, dışlanması kabul edilemez. Unutulmamalı ki tarihin gözleri, tanık olduklarını kaydeden hafızaları vardır. Kalem o hafızada kayıtlı her ne varsa yeniden yazmakta; tarih tekerrür ettirildikçe yeni bir sayfaya geçmektedir. Yaşanılanları aktardığı dil keyfince anlaşılabilir da anlatılanı anlayan her zaman olacaktır. Yeter ki anlatıcısı gerçeğe tutabileceği bir ayna parçası bulabilsin; kültürlerin ve kimliklerin ayrıcalıklarını söze taşıyabilsin.

Kaynakça

Aytaç, Gürsel. (1997). *Karşılaştırmalı Edebiyat Bilimi*, Ankara, Gündoğan Yayınları.

BRUNNER, Maria E. (2004). "Migration ist eine Hinreise. Es gibt kein Zuhause, zu dem man zurück kann", in *Die andere Deutsche Literatur*, (Hrsg. Manfred Durzak und Nilüfer Kuruyazıcı), İstanbul Vorträge, Königshausen & Neumann GmbH, Würzburg, s. 71-90.

CAN, Özber. (2007). *Feridun Zaimoğlu'nun Leinwand (Perde) ve Zwölf Gramm Glück (Oniki Gram Mutluluk) Adlı Eserlerinde Sözdizimsel ve Anlamsal Öncelemeler*, (Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmış Doktora Tezi)

- Deleuze, Gilles. (2007). *Kritik ve Klinik*, (Çev. İnci Uysal), Norgun Yayıncılık, İstanbul.
- Deleuze, Gilles, Guattari, Felix. (2001). *Kafka-Minör Bir Edebiyat İçin*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.
- Durkheim, Emile. (1985). *Toplumbilimsel Yöntemin Kuralları*, Ankara, B/F/S Yayınları. 53-56.
- Kara, Bülent. (2016). "Globalleşme Sonucu Söylemler ve Medya Bağlamında İdeoloji", in *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum, Eğitim Bilimleri ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 5(14), 157.
- Karakuş, Mahmut. (2001). "Sıra Dışı Bir Yazar: Feridun Zaimoğlu", in *Gurbeti Vatan Edenler*, (Yay.Haz. Mahmut Karakuş, Nilüfer Kuruyazıcı), Ankara, Kültür Bakanlığı Yayınları. 273-284.
- Kaya, Nilay. *Nilay Minör Bir Durum Örneği Olarak Kanak Attak Edebiyatına Bakış*, (<http://alekseypavlovic.blogspot.com.tr>)
- Laviziano, Alex vd. (26.04.2001). "To be German or not to be...", *Univarsität FB. Instituts für Ethnologie*, Band 3, Nr. 1.
- Nord, Christina. (19.09.2000). "Schnodderbarock", *taz*, Nr. 6249/12.
- Rappe, Michael. (2002). "Zwischen Goethe und Kanake / Interview des Monats", *Laks*, Hessen
- Üşür, Sancar. (1997). *İdeolojinin Serüveni*, Ankara, İmge Yayınları. 11.
- Yeşilada, Karin Emine. (2001). "Göçmen İşçi Yazını' Ya Da Now Turkish Is It?", Nazan Aksoy vd., in *Çağdaş Türk Yazını I*, (Yay. Haz. Zehra İpşiroğlu), İstanbul: Adam Yay., 1. bs.
- Zaimoğlu, Feridun. (2004). *Kanak Sprak-24 Misstöne vom Rande der Gesellschaft*, Hamburg, Rotbuch / Sabine Groenewold Verlage, 6. Auflage.
- Zaimoğlu, Feridun. (2000)(a), *Koppstoff*, Hamburg, Rotbuch Verlag, 3. Auflage.
- Zaimoğlu, Feridun. (2000)(b), *Kafa Örtüsü* (Çev. Metin Zaimoğlu), İstanbul, İletişim Yayınları, 1. Baskı.

Medya Kaynakları

Die Zeit-Interview. 07.11.2002

Hürriyet-Pazar. 30.01.2005.

TAZ-Bericht. 20.12.2004